

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

RELIGIE
(cultul reformat)

CLASA A XI-A¹

Aprobat prin Ordinul ministrului

Nr. 3252/13.02.2006

București, 2006

¹ Se aplică și la clasa a XII-a – filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare prin școala de arte și meserii + anul de completare.

NOTA DE PREZENTARE

Studiul disciplinei *Religie – cultul reformat* în ciclul superior al liceului se focalizează pe realizarea unei viziuni de ansamblu asupra domeniului religios, care să ofere elevilor posibilitatea de a-și forma propriul sistem de valori prin raportarea la valorile specifice moralei creștine, de a integra cunoștințele religioase în structurarea de atitudini morale și de a aplica învățătura de credință în viața proprie și a comunității. Astfel, această disciplină școlară îi pregătește pe elevi pentru înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii, pentru integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor, pentru acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității și pentru înțelegerea contribuției religiei la cultura și civilizația universală.

În conformitate cu planul cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina *Religie* face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 1 oră/săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal.

Programa este structurată astfel: notă de prezentare, competențe generale, valori și atitudini, competențe specifice asociate conținuturilor, sugestii metodologice.

Cele cinci competențe generale și competențele specifice vizează următoarele domenii: comunicare; relații interpersonale și inter-religii; domeniul atitudinal-comportamental; aspecte practic-aplicative; relațiile interdisciplinare.

Conținuturile propuse sunt asociate competențelor specifice, fapt care permite profesorului să realizeze conexiuni între ceea ce învață elevul și scopul pentru care învață. O anumită competență specifică poate fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea. Conținuturile se subsumează unor domenii tematice care permit sintetizarea cunoștințelor asimilate de elevi în anii școlari anteriori (clasele a IX- și a X-a), prin prelucrări concentrice ale unor teme centrale și cuprind elemente de istorie a religiilor, cu accent deosebit pe istoria creștinismului și a Bisericii Reformate.

Sugestiile metodologice oferă cadrelor didactice recomandări privind modalități didactice concrete de utilizare a curriculumului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Programa se adresează atât profesorilor de *Religie*, precum și autorilor de manuale școlare, fiind concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor prin stabilirea ordinii studierii anumitor unități de conținut, prin adaptarea acestora la specificul clasei de elevi, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a specificului comunității din care aceștia fac parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- Dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- Asumarea propriei identități religioase
- Responsabilitate în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- Respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- Grijă față de apropoale
- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea elementelor specifice istoriei religiei reformatate	- Reforma Bisericii
1.2. Descrierea elementelor definiții ale Bisericii de la începuturi până în prezent	- Cunoștințe de bază despre Biserică - De la persecuția creștinilor până la practicarea liberă a religiei - Reforma Bisericii

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de argumentări orale sau scrise referitoare la învățătura de credință reformată	- Elemente din istoria Bisericii Creștine - Elemente din istoria Bisericii Reformate
2.2. Compararea unor opinii și argumente diferite referitoare la o temă de religie	

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de comportament creștin în exemplele biblice	- Cunoștințe de bază despre Biserică - De la persecuția creștinilor până la practicarea liberă a religiei
3.2. Analizarea semnificației activității reformatorilor, pe baza Sfintei Scripturi	- Reforma Bisericii

4. Aplicarea învățăturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Identificarea modalităților de acțiune în slujba comunității, pornind de la exemple din istoria Bisericii	- De la persecuția creștinilor până la practicarea liberă a religiei - Reforma Bisericii
4.2. Autoevaluarea comportamentului propriu, prin raportare la definirea evlaviei reformatate	- Reforma Bisericii

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Sintetizarea caracteristicilor geografice, sociale și culturale ale lumii creștine în diferite etape din istoria creștinismului	- Cunoștințe de bază despre Biserică - De la persecuția creștinilor până la practicarea liberă a religiei - Reforma Bisericii

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

I. Cunoștințe de bază despre Biserică

Termeni și concepte specifice:

- Nașterea Bisericii, Biserica creștină veche
- Viața primilor creștini (locul slujbei, diaconie, bunuri comune)

Conținuturi:

- Viața primei comunități creștine

II. Biserica în trecut

1. De la persecuția creștinilor până la practicarea liberă a religiei

Termeni și concepte specifice:

- Răspândirea Bisericii: rolul apostolilor (Pavel)
- Martiri (Ștefan)
- Persecuție, Nero, resurse culturale
- Ordinul lui Constantin cel Mare – Edictul din Milano (313)
- Activitatea părinților bisericești în formarea și consolidarea învățăturilor bisericești (dogme)
- Sinoadele ecumenice: 325 Nicea – doctrina trinitariană; 381 Constantinopol – Pneumatologia; 431 Efes – Christologia; 451 Chalcedon – cele două naturi și singura persoană ale lui Hristos
- Cauzele și urmările Schismei din 1054: conflictele între Constantinopol și Roma

Conținuturi:

- De la persecuția creștinilor până la Edictul din Milano
- Întărirea învățăturii creștine
- Schisma

2. Reforma Bisericii

Termeni și concepte specifice:

- Secularizarea Bisericii – implicarea în viața politică a lumii, omiterea învățaturii Sfintei Scripturi, pelerinaj
- Prereformatori: Wyclif – traducerea Bibliei, respingerea dogmei infailibilității papei; Hus – capul Bisericii este Hristos, slujbele în limba maternă
- Esența și importanța Reformei în reînnoirea Bisericii: întoarcere la învățătura Bibliei
- Luther: cele 95 teze, Reforma
- Activitatea lui Calvin (Reforma din Geneva)
- Principiile Reformei: Sola Gratia, Sola Fide, Solus Christus, Sola Scriptura
- Efectele Contrareformei asupra Bisericii protestante: ordinul iezuiților, școlile lor, sclavii corăbiilor, persecutarea protestanților
- Activitatea principilor reformați din Transilvania în întărirea Bisericii Reformate: Bocskai István, Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, II. Rákóczi György
- Activitatea marilor cărturari maghiari: Heltai Gáspár, Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert, Apáczai Csere János, Misztótfalusi Kis Miklós

Conținuturi:

- Prereformatori
- Reforma în Europa și în Transilvania
- Contrareforma
- Principii reformatori
- Reforma și urmările ei în Bazinul Carpatic

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară pentru clasa a XI-a, la disciplina *Religie – cultul reformat* sunt organizate pe două domenii tematice: *Cunoștințe de bază despre Biserică și Biserica în trecut*. Aceste domenii permit sintetizarea cunoștințelor despre Biserică, asimilate în anii anteriori, prin prelucrări concentrice ale unor teme centrale și cuprind, de asemenea, elemente de istorie a religiilor, cu accent deosebit pe istoria creștinismului și a Bisericii Reformate.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbaterile privind importanța și rolul diferitelor elemente (de dogmatică, de morală creștină, de istorie a religiilor);
- analiza asemănărilor și a deosebirilor (între diferite aspecte ale vieții religioase, între religii, între textele religioase și cele laice pe teme comune etc.);
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața adolescenților sau din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri);
- utilizarea noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale în procesul de predare-învățare (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de *Religie*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.